

Sygn. akt IV CSK 628/19

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku L. H.
przy uczestnictwie P. K.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę
5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu

Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestnik wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań: „czy „dotacje unijne” w postaci kwotowych dopłat do uprawy na użytkach rolnych, w szczegółowo określonych przypadkach, stanowią pożytki cywilne w rozumieniu art. 53 § 2 i 54 k.c. dla rolnika uprawiającego ziemię rolną będącą przedmiotem wniosku o dotację, czy też stanowią uzupełnienie nakładów na utrzymanie odpowiednio wysokiej wydajności upraw i prowadzenia kultury rolnej i z tych też powodów nie mogą stanowić pożytków cywilnych pochodzących z tytułu posiadania i użytkowania ziemi rolnej?” oraz „czy były małżonek rolnika nie uprawiający już po orzeczeniu rozvodu ziemi rolnej i nie będący wnioskodawcą wniosku o przyznanie dotacji unijnych jest uprawniony do uzyskania stosownej części wypłaconych byłemu mężowi rolnikowi dotacji w ramach podziału majątku, a przyznanych na pomoc finansową w prowadzeniu i utrzymaniu gospodarki rolnej?”

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Zagadnienie sformułowane przez pozwanego nie może być wyjaśnione w niniejszym postępowaniu, gdyż nie przystaje do okoliczności faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, którymi Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej byłby związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), ani zresztą także do tego rozstrzygnięcia. Z ustaleń, na bazie których zostało wydane zaskarżone postanowienie wynika, że „wartość pożytków i dochodów uzyskiwanych przez uczestnika w okresie od 5 lipca 2011 r. (data prawomocności wyroku rozwodowego) do 30 kwietnia 2017 r. z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa wynosiła 409.592,32 zł, co obliczył biegły z dziedziny rolnictwa. Od 2011 r. na części użytków rolnych wchodzących w skład majątku wspólnego prace prowadzi brat uczestnika. Uczestnik nie uzyskuje z tego tytułu od brata żadnych należności, ale składa wnioski o dopłaty krajowe i unijne do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w S.. Takie dopłaty otrzymuje na swoje konto osobiste. Od wiosny 2017 r. część gruntów rolnych użytkuje sam uczestnik.” Ustalenia te Sąd Okręgowy zaaprobował i na ich bazie dokonał oceny prawnej sprawy. Podkreślił, że rozliczeniu między stronami podlegały dochody, jakie uczestnik uzyskał z gospodarstwa wspólnego w okresie, gdy po ustaniu wspólności prowadził je samodzielnie. Stosownie do stanowiska wyrażonego w opinii biegłego na temat charakteru i celu dotacji unijnych, zbieżnego co do zasady z prezentowanym w skardze kasacyjnej, dotacje pobrane przez uczestnika w czasie od 2011 r. do 2018 r. (579.613 zł) nie stanowiły pozycji podlegającej rozliczeniu samodzielnie i obok dochodów pobranych przez uczestnika z majątku wspólnego, lecz zostały potraktowane jako element wpływający na wygenerowanie dochodów w kwocie łącznie 409.592,32 zł i w tej wysokości rozliczne między stronami.

Niezależnie od tego, że – jak akcentuje uczestnik w skardze kasacyjnej – dotacje unijne nie są dochodami lecz rekompensatą kosztów, które trzeba ponosić, aby w ogóle prowadzić produkcję rolną, w niniejszej sprawie pobierający w okresie od 2011 r. do 2018 r. dotacje unijne uczestnik samodzielnie produkcji tej nie prowadził, a zatem nie ponosił też jej kosztów, gdyż gospodarstwo wydzierżawił bratu. Uczestnik nie uzyskiwał od brata czynszu dzierżawnego, a w miejsce tego pobierał dopłaty unijne, zaś koszty produkcji rolnej ponosił jego brat – dzierżawca. Uczestnik pobrał zatem dopłaty jako ekwiwalent czynszu dzierżawnego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 4 ust. 1 pkt 8 w zw. § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.